O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Chirchiq davlat pedagogika
universiteti rektori
G.I. Muxamedov

____

2024 yil “___”________

HUQUQ SOHALARI I
O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Ta’lim
Ta’lim sohasi:	110000 – Ta’lim
Ta’lim yo‘nalishi:	60112100-Milliy g‘oya, ma’naviyat asoslari va huquq ta’limi

Chirchiq – 2024

Fan/modul kodi Hs 1308	O‘quv yili 2025-2026		Semestr 3	ECTS - Kreditlar 4	
Fan/modul turi Majburiy	Ta’lim tili O‘zbek			Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi		Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Huquq sohalari I		60	60	120

2.

I. Fanning mazmuni.

Fanni o‘qitishdan maqsad – talabalarni fuqarolik huquqi doirasida amalga oshiriladigan fuqarolik huquqiy harakatlar bilan tanishtirish va ularni amaliyotda qo‘llay olish ko‘nishmalarini shakllantirishdan iborat.

Fanning vazifasi – nazariy bilimlar, amaliy ko‘nikmalalar, fuqarolik huquqiy munosabatlar, fuqarolik huquqiy munosabatlarning subyekti, obyekti, bitimlar, da’vo muddati, mulk huquqi va boshqa ashyoviy huquqlar va ularni himoya qilish, majburiyatlar, zarar yetkazishdan kelib chiqadigan majburiyatlar, shartnoma to‘g‘risida umumiy qoidalar, fuqaroning hayoti va sog‘lig‘iga yetkazilgan zararning o‘rnini qoplash qoidalari, ma’naviy zararni qoplash, intellektual mulk, vorislik to‘g‘risida umumiy qoidalar, merosni egallash kabi masalalarni tahlil qilishdan iborat.

II. Nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Fuqarolik huquqi tushunchasi, tamoyillari va tizimi

Fuqarolik huquqi tushunchasi, xususiyatlari va boshqa huquq sohalari bilan aloqadorligi. Fuqarolik huquqi tamoyillari. Fuqarolik huquqining funksiyalari. Fuqarolik huquqi tizimi.

2-mavzu. Fuqarolik huquqining manbalari

Fuqarolik huquqi manbalari tushunchasi va turlari. Fuqarolik qonunlarining vaqt, hudud va shaxslar bo‘yicha amalda bo‘lishi. Qonun analogiyasi va huquq analogiyasi. Fuqarolik-huquqiy nonmalarni sharhlash va ularning turlari.

3-mavzu. Fuqarolik-huquqiy munosabat va uning subyektlari

Fuqarolik-huquqiy munosabat tushunchasi va mohiyati. Fuqarolik-huquqiy munosabatlarning turlari (tasnifi). Fuqarolarning tadbirkorlik faoliyati. Fuqarolaming yashash joyi. Fuqaroni vafot etgan deb e’lon qilish. Fuqarolik huquqlari va burchlariniug kelib chiqish asoslari. Yuridik faktlar. Fuqarolar – fuqarolik huquqining subyektlari sifatida. Davlat – fuqarolik huquqining subyektlari sifatida.

4-mavzu. Yuridik shaxslar – fuqarolik huquqining subyekti sifatida

Yuridik shaxs tushunchasi va belgilari. Yuridik shaxsning huquq layoqati va muomala layoqati. Yuridik shaxslaming vujudga kelish va bekor bo‘lishi. Yuridik shaxslaming turlariga umumiy tavsif.

	5-mavzu. Fuqarolik huquqining obyektlari Fuqarolik huquqi obyektlari tushunchasi va tasniftanishi. Mol-mulk — fuqarolik huquqining obyekti sifatida. Pullar va qimmatli qog'ozlar — fuqarolik huquqining obyekti. Moddiy ne'matlar. Nomoddiy ne'matlar. Ishlar va xizmatlar - fuqarolik huquqining obyekti sifatida. Xizmat va tijorat siri. Shaxsiy nomulkiy huquqlar. **6-mavzu. Bitimlar** Bitimlar tushunchasi va turlari. Bitimlarning muddatlari va shartli bitimlar. Bitim shakllari. Birja bitimiari. Bitimning haqiqiy sanalish shartlari. O'z-o'zidan haqiqiy sanalmaydigan bitim turlari va ularning huquqiy oqibatlari. O 'z-o'zidan (mutlaq) haqiqiy sanahnaydigan bitimlar. **7-mavzu. Vakillik va ishonchnoma** Vakillik tushunchasi. Vakolatning turlari. Vakillikning klassifikatsiyasi. Ishonchnoma. Umumiy ishonchnoma. Maxsus ishouchnoma. Bir martalik ishonchnoma. **8-mavzu. Fuqarolik huquqida muddatlar va da'vo muddati** Muddatlar tushunchasi va ahamiyati. Muddatlarning turlari. Majburiyatiarni bajarish muddatlari. Muddatlarni hisoblash asoslari va tartibi. Da'vo muddati tushunchasi va ahamiyati. Da'vo muddatining turlari. Da'vo muddatining o'ta boshlashi. Da'vo muddati o'tishining to'xtatilishi, uzilishi va da'vo muddatining tiklanishi. Da'vo muddati o'tishining oqibatlari. Da'vo muddati joriy qilinmaydigan talablar. **9-mavzu. Mulk huquqi** Mulk huquqi tushunchasi va mazmuni. Ashyoviy huquqlar. Mulk huquqining vujudga kelish va bekor bo'lish asoslari. **10-mavzu. Mulk huquqi turlari** Xususiy mulk huquqi. Ommaviy(davlat) mulk huquqi. Umumiy mulk huquqi. Mulk huquqi va boshqa ashyoviy huquqlarni himoya qilish. **11-mavzu. Majburiyat huquqi tushunchasi, tizimi, vujudga kelish asoslari** Majburiyat huquqi tushunchasi, tizimi, vujudga kelish asoslari. Majburiyat subyektlari. Majburiyatdagi shaxslarning o'zgarishi. Regress (qaytarma) majburiyat. **12-mavzu. Majburiyatlarni bajarish. Majburiyatlarning bajarilishini ta'minlash** Majburiyatlarni bajarish tushunchasi va tamoyillari. Majburiyatlarni bajaruvchi subyektlar (shaxslar). Bajarish predmeti. Majburiyatni bajarish muddati, joyi va usuli. Majburiyatlarning bajarilishini ta'minlash tushunchasi. Neustoyka. Garov. Ushlab qolish. Kafillik. Kafolat. Zakalat.

13-mavzu. Fuqarolik-huquqiy javobgarlik

Fuqarolik-huquqiy javobgarlik: mohiyati, tushunchasi, tavsifi. Fuqarolik-huquqiy javobgarlik asoslari. Javobgarlik subyekti va huquqbuzarlik subyekti: o'zaro nisbat. Ayb – fuqarolik-huquqiy javobgarlik asosi sifatida. Fuqarolik-huquqiy javobgarlikda qo'llaniladigan fuqarolik ta'sir choralari. Zararni qoplash fuqarolik-huquqiy javobgarlik shakli sifatida. Fuqarolik-huquqiy javobgarlikdan ozod qilish.

14-mavzu. Shartnomalar

Shartnoma tushunchasi va uning bozor munosabatlari sharoitidagi ahamiyati. Shartnomalarning turlari. Shartnom aning mazmuni. Shartnoma tuzish. Oldi-sotdi shartnomasi. Hadya va renta shartnomalari. Mulk ijarasi shartnomasi.

15-mavzu. Vorislik

Vorislikning huquqiy asoslari. Vorislik fuqarolik huquqiy munosabatlardagi ahamiyati.

III. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Fuqarolik huquqi tushunchasi, tamoyillari va tizimi.
2. Fuqarolik huquqining manbalari.
3. Fuqarolik-huquqiy munosabat va uning subyektlari.
4. Yuridik shaxslar – fuqarolik huquqining subyekti sifatida.
5. Fuqarolik huquqining obyektlari.
6. Bitimlar.
7. Vakillik va ishonchnoma.
8. Fuqarolik huquqida muddatlar va da'vo muddati.
9. Mulk huquqi.
10. Mulk huquqi turlari
11. Majburiyat huquqi tushunchasi, tizimi, vujudga kelish asoslari.
12. Majburiyatlarni bajarish. Majburiyatlarning bajarilishini ta'minlash.
13. Fuqarolik-huquqiy javobgarlik.
14. Shartnomalar.
15. Vorislik

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy topshiriqlarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy va ikkita yakka tartibda bajariladigan topshiriq beriladi. Talaba berilgan topshiriqning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, xulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida topshiriqlarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi.

	Mustaqil ta'lim uchun beriladigan jamoaviy loyiha mazmuni Talabalar tomonidan fuqarolik-huquqiy munosabatlarga doir kazuslar to'planadi va ularga huquqiy yechimlar beriladi. **Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:** 1. Fuqarolik huquqi tushunchasi, tamoyillari va tizimi. 2. Fuqarolik huquqining manbalari. 3. Fuqarolik-huquqiy munosabat. 4. Fuqarolar-fuqarolik huquqining sub'ekti sifatida. 5. Yuridik shaxslar-fuqarolik huquqining sub'ekti sifatida. 6. Davlat-fuqarolik huquqining sub'ekti sifatida. 7. Fuqarolik huquqining ob'ektlari. 8. Bitimlar. 9. Vakillik va ishonchnoma. 10.Muddatlar. 11.Da'vo muddati. 12.Mulk huquqi. 13.Xususiy mulk huquqi. 14.Ommaviy(davlat) mulk huquqi. 15.Ashyoviy huquqlar. 16.Umumiy mulk huquqi. 17.Mulk huquqi va boshqa ashyoviy huquqlarni himoya qilish. 18.Majburiyat huquqi tushunchasi, tizimi, vujudga kelish asoslari. 19.Majburiyat sub'ektlari. 20.Majburiyatlarni bajarish. 21.Majburiyatlarning bajarilishini ta'minlash. 22.Majburiyatlarni buzganlik uchun javobgarlik. 23.Majburiyatlarning bekor bo'lishi. 24.Shartnoma to'g'risida umumiy tushunchalar. 25.Oldi-sotdi shartnomasi. 26.Hadya va renta shartnomalari. 27.Mulk ijarasi shartnomasi. 28.Pudrat shartnomasi. 29.Haq evaziga xizmat ko'rsatish shartnomasi. 30.Qarz va kredit shartnomalari.
3.	**V. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** **Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:** - ijtimoiy munosabatlarni fuqarolik-huquqiy tartibga solish va fuqarolik-huquqiy munosabatlari haqida ***bilimlarga ega bo'ladilar;*** - ijtimoiy munosabatlar doirasida fuqarolik-huquqiy ta'sir etish vositalarining salmog'ini tushuna oladilar; - kasbiy faoliyatda fuqarolik-huquqiy shartnomalarning imkoniyatlarini va mazmuni haqida ***malakaga ega bo'ladilar;***

	- kasbiy faoliyatning mos sohalarida fuqarolik-huquqiy normalarni shakllantirishda ahamiyatga ega bo'lgan me'yoriy va faktik ma'lumotlar haqida ***ko'nikmalarga ega bo'ladilar.*** **Kurs natijasiga ko'ra ega bo'ladigan kompetensiyalar (KK):** Kelajakdagi kasbiy faoliyatda milliy g'oya, ma'naviyat, tarbiya va huquq ta'limi tizimidagi fanlar bo'yicha nazariy va amaliy bilim va ko'nikmalarni namoyon etadi.(KK-1); Ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarishda ishtirok etadi (KK-4).
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual amaliy ishlar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar
5.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.
6.	**VIII. Asosiy adabiyotlar:** 1. Borotov M.X. Fuqarolik va oila huquqi. Darslik. – Toshkent: Adolat, 2022. 2. Hojiyev R.B. Fuqarolik huquqi. O'quv-uslubiy qo'llanma. –T.: Malik Print Co, 2022. 2. Ro'ziyev R., Topildiyev V. Fuqarolik huquqi. Umumiy qism. O`quv qo`llanma - T.: Cho'lpon, 2011. 3. Topildiev V.R. Fuqarolik huquqi. Darslik. I-qism. Yurisprudensiya ta'lim yo'nalishlari uchun. –T.: "Universitet", 2014. **Qo'shimcha adabiyotlar** 1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston Strategiyasi. – Toshkent: "O'zbekiston", 2021. – 464 b. 2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi // Xalq so'zi 8-dekabr 2016-yil. O'zbekiston Respublikasining saylangan Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganligining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimidagi ma'ruzasi. 3. O'zbekiston Respublikasining Mehnat kodeksi: (2010 yil 1 martgacha bo'lgan o'zgartish va qo'shimchalar bilan). Rasmiy nashr – O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi. – T.: Adolat, 2010. **Axborot manbalari** http://www.edu.uz–O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi sayti.

	http://www.gov.uz– O‘zbekiston Respublikasi xukumati portali. www.pedagog.uz www.cspi.uz www.pedagog.uz www.edu.uz www.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O‘z.MK) www.ziyonet.uz - Ziyonet axborot-ta’lim resurslari portali
7.	**Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2024 yil “___” ____dagi qarori bilan tasdiqlangan.**
8.	**Fan/modul uchun ma’sul:** F.Ibrohimov – CHDPU, “Milliy g‘oya, ma’naviyat asoslari va huquq ta’limi” kafedrasi katta o‘qituvchisi
9.	**Taqrizchilar:** M.X.Borotov – O‘zFA DHI bo‘lim boshlig‘i yu.f.d., professor R.A.Ikramov – CHDPU, “Milliy g‘oya, ma’naviyat asoslari va huquq ta’limi” kafedrasi dotsenti, yu.f.n.